

Základní škola Vsetín, Trávníky 1217

Dlouhodobá koncepce EVVO

Zpracovala: RNDr. Eva Radová, koordinátorka EVVO

Vsetín 2019

Charakteristika školy a okolí, výchozí stav, podmínky pro realizaci EVVO

Naše škola ZŠ Vsetín, Trávníky 1217 je úplnou základní školou s 1. až 9. postupovým ročníkem. V letošním školním roce 2019/2020 se ve škole vzdělává celkem 535 žáků rozdělených do 24 tříd, z toho 286 žáků na 1. stupni (1. až 5. ročník) rozdělených do 13 tříd a 249 žáků na 2. stupni (6. až 9. ročník) rozdělených do 11 tříd. Průměrný počet je 22,3 žáků na třídu (na 1. stupni 22 a na 2. stupni 22,6). Výuka probíhá v 2. – 3. a 5. - 8. ročníku ve třech paralelních třídách a v 1. 4. a 9. ročníku ve dvou paralelních třídách. Kapacita školy je celkem 675 žáků.

Vyučujeme dle Školního vzdělávacího programu „Vstupte s námi do světa moudrosti a zábavy“. Součástí školy je také školní družina, školní klub a školní jídelna. Kromě povinných předmětů žákům nabízíme i řadu nepovinných předmětů a zájmových útvarů a také volnočasových aktivit (kroužků) v rámci školní družiny či školního klubu.

Areál školy je umístěn v městské části Vsetína na sídlišti Trávníky. Tvoří jej komplex budov. Hlavní budova byla postavena již v roce 1953, roku 1973 byl přistavěn další pavilon učeben a v roce 1964 budova školní družiny. Celý areál je oplocen, mezi budovami školy a budovou školní družiny se nachází sportovní hřiště, malá atletická dráha, dopravní hřiště, které slouží i dalším žákům z celého regionu, domečky a průlezky pro děti z družiny. Volné prostory jsou vyplněny travnatými plochami. Před školou je malá skalka, jehličnany a živý plot.

V blízkosti školy protéká řeka Bečva, kolem níž vede stezka pro pěší i pro cyklisty. Nedaleko školy se nachází městský park a les. Budova školy je zateplena, což přispělo k úspoře tepla a jsou vyměněna okna i vnější dveře.

V hlavní budově též v loňském roce došlo k celkové rekonstrukci elektroinstalace a datových rozvodů, což významně přispělo k úspoře energie a ekologizaci provozu školy. Ve škole je též zrekonstruovaná kuchyň s prostornou jídelnou, kde je zajištěno stravování žáků.

Celkový počet učeben je 34, z nich 23 je využíváno jako kmenových a 9 jako odborných (fyzika, chemie, 2x informatika, cizí jazyky, výtvarná výchova, hudební výchova, 2x pracovní činnosti). Zatím nám schází odborná učebna přírodopisu a také venkovní učebna. Květinová výzdoba s pokojovými rostlinami nechybí na chodbách, v kmenových učebnách, ani ve většině odborných učeben, o kterou se starají žáci v rámci pracovních činností. Na chodbách

a v některých odborných učebnách jsou kontejnery na třídění odpadu – papír, plast a sklo a také kontejnery pro sběr a recyklaci baterií a malého elektroodpadu.

Materiální vybavení školy je poměrně na dobré úrovni, pravidelně se také doplňuje a obnovuje. Škola disponuje třemi moderními počítačovými učebnami, které jsou vybaveny počítači, dataprojektorem, promítacím plátnem a multimediálním přístrojem (tiskárna, kopírka, skener). Dalším zdrojem alternativní výuky je sborovna školy, která je taktéž vybavena dataprojektorem i PC a je využívána také pro žáky k různým prezentačním akcím. Dataprojektory se nachází i ve většině učeben. Postupně se modernizuje vybavení kabinetů a kanceláří. Rozšiřuje se fond učebnic i učebních pomůcek.

Pedagogický sbor sestává z ředitele školy, statutárního zástupce (zároveň zástupce ŘŠ pro 2. stupeň), zástupce ŘŠ pro 1. stupeň, 14 učitelů 1. stupně, 19 učitelů 2. stupně, 5 vychovatelek školní družiny a 1 vychovatelky školního klubu. Ve škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence, koordinátor IT i koordinátor EVVO.

Vzdělávací strategie školy - výchozí stav

Vzdělávací strategie školy - rozbor školního vzdělávacího programu z pohledu EVVO

Od roku 2003 byla na základě metodického pokynu MŠMT k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních ustanovena funkce koordinátora EVVO. Od 1. 9. 2016 byla nově pověřena koordinováním v oblasti EVVO

RNDr. Eva Radová.

Školní program EVVO je součástí koncepce naší školy a prolíná výchovou i výukou, provozem školy i mezilidskými vztahy. Je založen na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzdělávání svým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k aktivitě a poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodný způsob řešení problémů. Oblasti aktuálních problémů současného světa reprezentují ve školním vzdělávacím programu tzv. průřezová témata. Mezi ně patří EV – její jednotlivé tematické okruhy jsou uvedeny v tematických plánech jednotlivých ročníků. Průřezové téma environmentální výchovy je realizováno formou integrace do předmětů podle následující tabulky:

Školní program EVVO vychází z dlouhodobého programu EVVO a je daný ročním plánem

Enviromentální výchova

	<u>1. stupeň</u>					<u>2. stupeň</u>			
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Název okruhu									
Ekosystémy				ČJ		PŘ D	PŘ, ČJ D	Z	
Základní podmínky života	ČJ	ČJ	PRV		M	PŘ	PŘ, VKZ		CH, ČJ, PŘ
Lidské aktivity a problem životní prostředí	PRV, VV	VV, PČ	VV, ČJ	VV, M	VV, ČJ, M	Z	PŘ, Z, VKZ	CH, Z, ČJ	CH, PŘ, Z, D, ČJ, OV, F
Vztah člověka k prostředí	M, TV, PČ	ČJ, M, TV	PRV, ČJ, M, TV, PČ	VL, PRV, ČJ, PČ	ČJ, INF, PRV, PČ	INF, Z, PČ	F, TV, ČJ, INF, D, OV, PČ, VKZ	NJ, TV, ČJ, D, PŘ, Z, PČ	NJ, Z, TV, D, PŘ

EVVO, který vytváří koordinátor EVVO. Rovněž provádí i vyhodnocení na závěr každého školního roku.

Program rozvíjí

- praktické dovednosti pro pobyt v přírodě
- praktickou znalost přírodních a kulturních hodnot životního prostředí ve svém okolí a chápání příčin, následků a projevů poškozování
- schopnost citového vztahu k životnímu prostředí ve svém okolí a k přírodě
- chápání postavení člověka v přírodě a hodnoty přírody, schopnost hodnotit různé postoje, názory a chování člověka k přírodě
- pochopení globálních souvislostí – propojenosti současného světa a příčin globálních problémů
- schopnost odpovědného jednání a aktivit a k účasti na ochraně životního prostředí

Tento program je plněn postupně během celého školního roku.

Priority školy v oblasti EVVO

- průřezové téma environmentální výchova je od školního roku 2007/2008 součástí vzdělávací koncepce školy
- environmentální vzdělávání pro všechny - důraz je kladen nejen na znalosti, ale hlavně na proměnu postojů a žebříčku hodnot, širší zavádění environmentálních témat napříč všemi předměty
- vzdělávání o přírodě, v přírodě a pro přírodu (častější využívání dostupných přírodních lokalit pro praktické pozorování přírody)
- ekologizace provozu školy

Výchovné a vzdělávací cíle

- žák je ohleduplný k životnímu prostředí
- žák chápe ovlivňování přírody člověkem, uvědomuje si možné následky

- žák se seznamuje se základními podmínkami života a rozumí významu jejich ochrany
- žák se orientuje v jednotlivých ekosystémech
- žák si uvědomuje význam zdravého životního stylu
- žák vnímá jedinečnost přírodních jevů, které nelze technikou nahradit
- žák se zapojuje do ekologických aktivit
- žák provádí pozorování přírody a přírodních jevů, vyvozuje závěry
- žák diskutuje nad problémy ochrany přírody
- žák pracuje s přírodninami a mikroskopy
- žák využívá odbornou literaturu, časopisy a internet jako zdroj informací

Metody a formy práce

- skupinová výuka, frontální výuka a samostatná práce s využitím pracovních listů nebo formou referátů jsou nejčastěji používané metody výuky
- práce v malých týmech s následnou prezentací ve třídě
- diskuze v kruhu na předem zadané téma
- součástí výuky jsou laboratorní práce z přírodopisu a chemie
- převažuje výuka v budově, někdy je zařazována výuka v přírodě
- do výuky jsou začleňovány exkurze, besedy s odborníky a výukové programy
- k výuce je využívána odborná literatura a časopisy, internet, video a DVD filmy, dataprojektor, obrazy, modely a přírodniny
- žáci se zájmem o přírodu se účastní biologické, zeměpisné a chemické olympiády, Přírodovědného klokanu, Ekoolympiády, soutěží Jaloveček, Poznej a chraň, symposia ŽA-BA-KO, ekosoutěže Ekouš či soutěže tvorby ekologicky zaměřených filmů ENVOFILM nebo celostátní soutěže Ministerstva průmyslu a obchodu ČR s názvem “Přeměna odpadů na zdroje”

Příležitosti k optimalizaci v dosažení cílů

- častější výuka dětí v přírodě
- častěji do výuky zařazovat projektové dny a dlouhodobé projekty

- zvát do vyučování odborníky s různým přírodovědným zaměřením
- spolupráce s odborníky a organizacemi v obci a okolí
- využívání DVPP k oživení výuky zajímavými a netradičními metodami

Začlenění dlouhodobých záměrů EVVO do oficiálních dokumentů školy

- školní program EVVO je součástí oficiální dokumentace školy. Konkretizuje průřezové téma Environmentální výchova ve ŠVP
- roční realizační plán EVVO je zpracován do ročního plánu školy
- poslední dlouhodobou koncepci EVVO zpracovala bývalá koordinátorka EVVO Mgr. Lenka Michálková v roce 2012
- Roční plán EVVO 2019/2020 zpracovala současná koordinátorka EVVO RNDr. Eva Radová

Funkce současného koordinátora EVVO

- sestavuje dlouhodobý plán EVVO za podpory vedení školy a ve spolupráci s ostatními členy pedagogického sboru
- vypracuje roční plán EVVO, který vychází z dlouhodobého plánu
- zpracuje zprávu o plnění ročního plánu EVVO za uplynulý školní rok
- poskytuje ostatním členům pedag. sboru konzultace a podporu v začlenění EVVO do jejich činností
- spolupracuje s centry ekologické výchovy a dalšími subjekty zabývající se životním prostředím (Líska, Alcedo, Muzeum, Lesy ČR)
- organizuje akce a projekty zaměřené na environmentální vzdělávání
- napomáhá se zařazením průřezového tématu Environmentální výchova do všech vyučovacích předmětů
- účastní se různých forem dalšího vzdělávání v oblasti EVVO
- zajišťuje vybavenost školy učebními pomůckami potřebnými k EVVO

- podílí se na propagaci školy v oblasti EVVO (webové stránky školy a města)

Hodnocení realizace ŠP EVVO

Vedení školy společně s koordinátorem EVVO každoročně vyhodnocuje plnění cílů i plánů EVVO. Koordinátor v průběhu celého roku sleduje průběh realizovaných činností, na konci školního roku vypracuje zprávu o výsledcích plnění a společně s vedením školy ji zveřejní ve výroční zprávě.

Vize školy

Naším cílem je výchova člověka kulturního, tvořivého, komunikativního, mravně odpovědného, hledajícího své místo v životě, chápajícího hodnotu zdraví a aktivně usilujícího o jeho ochranu, svobodně jednajícího, s touhou se dále vzdělávat a zlepšovat kvalitu svého života, člověka hledajícího své místo ve sjednocující se Evropě, člověka zvědavého, sebezdokonalujícího se, rozumně reagujícího v konkrétních praktických životních situacích a také vnímajícího a ochraňujícího přírodu.

Moto našeho ŠVP „**Vstupte s námi do světa moudrosti a zábavy**“ není nahodilé. Vyjadřuje základní myšlenku celého ŠVP. Při plnění ŠVP je důležité, aby vedle cílů poznávacích byly plněny i cíle hodnotové, orientované k formování osobnostních rysů a mravních vlastností žáků.

Naším cílem je zaměřovat se na celkové kulturní prostředí školy a její estetiku, na kvalitu řízení a na systém mezilidských vztahů. Ten je dán především mezi učiteli a žáky, mezi učiteli a rodiči, učiteli a ostatními zaměstnanci školy, vztahy mezi vedením školy a pedagogickým sborem a v neposlední řadě mezi žáky samotnými.

Rozbory podmínek pro EVVO nám pomohly stanovit vizi pro budoucnost environmentálního vzdělávání, výchovu a osvětu na naší škole. Je nutné objevit takové aktivity, které budou motivací pro práci všech učitelů, žáků i jejich rodičů:

- **každý může pozitivně ovlivnit stav životního prostředí,**
- **každý nese odpovědnost vůči budoucím generacím**

- každý může diskutovat o ekologických problémech ovlivňujících celou planetu a zapojit se do jejich řešení

Výchova a vzdělávání

Dlouhodobé výchovně vzdělávací cíle a výstupy

1. Senzitivita

Cíl: Žák má kladný vztah k přírodě, životnímu prostředí, kulturnímu dědictví a umí vyjádřit své pocity ze spojení s přírodou a je ohleduplný k životnímu prostředí
- žák vnímá přírodu kolem sebe

Výstupy:

- žák vnímá změny během ročních období, popíše pozorované změny v přírodě a v čase
- zná krajinu, kde žije

Prostředky:

- obrázky z přírody během ročních období, přírodniny, vycházky do přírody, výlety, exkurze, projektové dny...

- žák si uvědomuje potřebu ochrany ŽP

Výstupy:

- žák vysvětlí negativní vliv průmyslu, dopravy, zemědělství na životní prostředí a na člověka
- nalezne důvody ochrany ŽP

Prostředky:

- vycházky, exkurze, naučné stezky projektové dny, výtvarná práce
- besedy s ochránci přírody

Další výstupy:

- žák libovolnou formou vyjádří, čím jej pro něj příroda
- **Prostředky:** slohový útvar, výtvarná práce
- žák přizpůsobí své chování k živým organismům na základě vyhodnocení jejich základních potřeb

- **Prostředky:** přírodovědné filmy, beseda s odborníkem, exkurze, práce s textem
- žák se pod dohledem dospělé osoby pravidelně a delší časové období (rok) stará o květiny
- **Prostředky:** koutek živé přírody, zápisy o pozorování rostliny
- žák různými způsoby reflektuje své prožitky smyslového kontaktu s přírodou
- **Prostředky:** hra, dramatizace příběhu, výtvarná práce s popisem, slohový útvar

2. Zákonitosti

Cíl: Žák rozumí zákonitostem přírody, vnímá jedinečnost přírodních jevů, rozumí vztahům v ekosystémech (žák rozumí základním ekologickým pojmům, vztahům i zákonitostem v přírodě).

Výstupy:

- žák vyjmenuje základní podmínky života a vysvětlí jejich význam
- **Prostředky:** práce s textem
- žák vyjmenuje hlavní druhy organismů,
- **Prostředky:** pracovní listy, internet
- žák rozliší základní ekosystémy, biotopy a přiřadí k nim organismy, které se v nich vyskytují
- **Prostředky:** exkurze, výtvarné ztvárnění, skládání obrázků
- žák uvede příklady potravních vztahů, potravních vazeb mezi organismy a na vybraných organismech určí jejich roli v potravním řetězci
- **Prostředky:** hra, skládání obrázků, pracovní listy, křížovky, testy

- žák vysvětlí koloběh látek v přírodě, žák dokáže na příkladech různých organismů vysvětlit princip proměn látek v závislosti na čase a prostředí
- **Prostředky:** výtvarné zpracování, práce s textem, pozorování života rostlin
- **Další prostředky:** výklad, pracovní listy, obrázky s přírody – roční období, literatura, laboratorní práce, výuka v terénu, exkurze, vycházky do přírody

3. Výzkumné dovednosti a znalosti

Cíl: Žák provádí pozorování přírody a přírodních jevů, formuluje jednoduché otázky a hypotézy, zaznamenává pozorované změny, vyhodnocuje a vyvozuje závěry.

Výstupy:

- Žák si osvojuje základní badatelské dovednosti (pozorování, pokus – experiment, práce s mikroskopem, zásady správného zaznamenávání – zápisy, tabulky, grafy, prezentace, obrazová dokumentace....
- **Prostředky:** laboratorní práce, olympiády, výtvarné práce, záznamové pracovní listy, práce s fotoaparátem....
- Žák pozoruje a zkoumá přírodní děje pomocí jednoduchých pomůcek a nástrojů – lupa, pinzeta, dalekohled, mikroskop, teploměr
- **Prostředky:** používání pomůcek a nástrojů při pobytu v přírodě, na exkurzích – lupy, pinzety, krabičky, teploměry, skupinová práce
- Žák vyhledává informace ke zkoumaným otázkám v odborné literatuře a dalších zdrojích (klíče, encyklopedie, atlasy, internet...)
- **Prostředky:** práce s literaturou, klíči k určování přírodnin, vyhledávání informací na internetu, prezentace prací
- Žák formuluje jednoduché otázky a na základě vlastních pozorování a zkoumání na ně získává odpovědi – badatelská výuka
- **Prostředky:** pozorování blízkého okolí – rybníku, louky, potoka, lesa

- Žák porovnává záznam nebo zkušenost z vlastního pozorování přírody s informacemi v přírodovědné literatuře (klíče, atlasy, encyklopedie)
- **Prostředky:** získávání informací z internetu, literatury a jejich následné třídění, ověřování na pokusech, pozorování a srovnávání – hry, laboratorní práce

4. Problémy a konflikty

Cíl: Žák chápe ovlivňování přírody člověkem, uvědomuje si následky, řeší problémy životního prostředí kolem sebe

Výstupy:

- Žák spolupracuje se spolužáky na řešení problémů, které vznikají při běžném provozu školy, učí se porozumět odlišným názorům na řešení problému
- **Prostředky:** třídění odpadů, sběrová soutěž, výukové filmy
- Žák nalezne vztah mezi příčinou a následkem běžných činností a zdůvodní nevratnost některých rozhodnutí a chyb
- **Prostředky:** práce ve skupinách, problémové vyučování
- Žák identifikuje aktuální environmentální problém v okolí, popíše, jak se jej osobně může dotýkat a vyhodnotí, zda se na něm osobně podílí
- **Prostředky:** výukový program, vyhledávání informací o ekologických problémech v okolí – akce „Čistá řeka Bečva“
- Žák dokáže propojit daný problém do základních souvislostí se svými znalostmi, vyhledává další informace vztahující se k problému, problém analyzuje – třídí, uvádí je do souvislostí, formuluje závěry)
- **Prostředky:** pozorování přírodních zákonitostí v blízkém okolí, zpracování informací týkající se konkrétního problému – stavba dálnice – jaký to má dopad na ŽP

5. Akční strategie

Cíl: Žák se zapojuje do ekologizace provozu školy – uplatňuje své základní dovednosti a vědomosti vztahující se k oblasti třídění odpadu a využití druhotných surovin, šetření vodou a energiemi, k významu zeleně

- žák dbá o čistotu a zeleň ve škole i v okolí školy

Výstupy:

- žák udržuje pořádek ve třídě a v okolí školy, pečuje o zeleň ve škole i v okolí
- **Prostředky:** péče o rostliny – přesazování rostlin, hnojení, množení rostlin, udržování pořádku

- žák chápe zásady udržitelného rozvoje a aktivně se na něm podílí

Výstupy:

- žák třídí odpad na 3 složky (papír, plast, sklo), dodržuje zásady šetření elektrickou i tepelnou energií, vodou, aktivně se účastní sběrových akcí – papíru i sběru starého elektrozařízení
- **Prostředky:** výuka, projektové dny, organizace sběrových akcí, využití programů SEV
- příklady z praxe, návštěva sběrného dvora, celoroční projekt - Recyklohraní

Další výstupy:

- žák vybere z běžných každodenních činností ty, při kterých může svým chováním snížit jejich dopad na životní prostředí, navrhne řešení, které by k tomuto snížení vedlo – např. šetření vodou při denní hygieně
- **Prostředky:** projektové vyučování, simulace reálné situace

Organizace a provoz

Dlouhodobé organizačně provozní cíle a opatření

1. Organizace výuky – vzdělávání žáků

- **dlouhodobý cíl: Škola začleňuje environmentální tematiku do většiny vyučovacích předmětů.**
- **opatření:** škola má vypracován plán EVVO
- **prostředky:** práce koordinátora EVVO

- **opatření:** začlenění EV do výuky na 1. a 2. stupni
- **prostředky:** projekty, terénní výuka, exkurze, besedy, hry...

- **opatření:** žáci se účastní výukových programů v oblasti EVVO
- **prostředky:** programy SEV, projekt Recyklohraní, Ekoabeceda

- **opatření:** žáci získávají poznatky při pozorování přírody a na exkurzích
- **prostředky:** vycházka alespoň 1x měsíčně do přírody, prezentace na webu školy

- **opatření:** žáci pracují ve škole v kroužcích a na různých projektech a účastní se soutěží s environmentální tematikou
- **prostředky:** Den stromů, Den bez aut, Den Země, Den vody, olympiády, Poznej a chraň, Ekouš, Přírodovědný klokan, ŽA-BA-KO, Česko proti chudobě....

2. Zájmové vzdělávání

- **dlouhodobý cíl: Škola zajišťuje environmentální vzdělávání prostřednictvím zájmových mimoškolních aktivit**
- **opatření:** organizace akcí pro veřejnost
- **prostředky:** pověření učitelé, časový harmonogram, vybraní žáci se podílí na organizaci akcí

3. Další vzdělávání pedagogických pracovníků a personální zajištění

- **dlouhodobý cíl: vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků v oblasti EVVO**
- **opatření:** účast koordinátora EVVO a dalších pedagogů na vzdělávacích programech EVVO
- **prostředky:** nabídka školení a seminářů DVPP
- **opatření:** vedení školy podporuje další vzdělávání koordinátora EVVO
- **prostředky:** kvalifikační studium
- **opatření:** škola zajišťuje literaturu se zaměřením na EVVO a pomůcky EVVO do výuky
- **prostředky:** nabídka literatury i pomůcek

4. Materiální, prostorové a technické zajištění EVVO

- **dlouhodobý cíl: Škola trvale buduje vhodné podmínky pro realizaci environmentální výchovy**
- **opatření:** pedagogové i žáci využívají nabídku pomůcek a literatury s tématy EVVO, která je průběžně doplňována
- **prostředky:** knihovna pro EVVO, sponzorské dary
- **opatření:** žáci pečují o zeleň ve škole i před školou
- **prostředky:** brigády, pracovní činnosti
- **opatření:** vybudování přírodovědné učebny
- **prostředky:** projekty, dotace, pomoc sponzorů a zřizovatele

5. Finanční zajištění EVVO

- **dlouhodobý cíl: Škola má dostatek financí na projekty s tematikou EVVO**
- **opatření:** škola využívá prostředky od zřizovatele i sponzorů
- **prostředky:** vedení školy spolupracuje se zřizovatelem, žádosti o dotace...
- **opatření:** škola využívá finance z grantů vyhlášenými ministerstvy, krajem, obcí
- **prostředky:** spolupráce koordinátora EVVO a vedení školy

6. Spolupráce školy s dalšími subjekty a sociálními partnery

- **dlouhodobý cíl: Škola spolupracuje s blízkými středisky EVVO a dalšími subjekty v oblasti EVVO**
- **opatření:** spolupráce s blízkými ekocentry, neziskovými organizacemi....
- **prostředky:** nabídky SEV, exkurze, besedy, přednášky....
- **opatření:** spolupráce s dalšími subjekty v oblasti EVVO
- **prostředky:** využití nabídek knihovny, ostatních škol, zájmových organizací a jiných subjektů (Líska, Muzeum regionu Valašsko, Lesy ČR, ZOO Lešná, Alcedo)

7. Provoz školy – ekologizace provozu školy a školního areálu

- **dlouhodobý cíl: Provoz školy je energeticky šetrný**
- **opatření:** škola úsporně hospodaří s energiemi a snižuje jejich spotřebu i spotřebu vody
- **prostředky:** pověřený pracovník eviduje spotřebu, kontroluje správnou funkčnost

- **opatření:** všichni pracovníci školy předchází vzniku odpadu a dokáží ho správně třídít, organizuje sběrové akce
- **prostředky:** nákup a rozmístění kontejnerů na třídění odpadu, pravidelný sběr, sběr starého papíru, sběr víček a starého elektromateriálu, soutěže (Recyklohraní)
- **opatření:** Škola pro úklid využívá ekologické čisticí prostředky
- **prostředky:** nákup šetrných prostředků pro úklid